

ΟΔΗΓΟΣ

για την Ισότιμη Πρόσβαση και Συμπερίληψη στα Ελληνικά ΑΕΙ

**Ζωή Γαβριηλίδου,
Αντιπρύτανης Ακαδημαϊκών
Υποθέσεων και Φοιτητικής
Μέριμνας ΔΠΘ, Πρόεδρος
ΜΟΔΙΠ ΔΠΘ**

ΚΟΜΟΤΗΝΗ, ΙΟΥΝΙΟΣ 2022

ΕΚΔΟΣΗ 2^η, ΙΟΥΛΙΟΣ 2022

Οδηγός για την Ισότιμη Πρόσβαση και Συμπερίληψη στα Ελληνικά ΑΕΙ

Ο παρών Οδηγός υπόκειται σε άδεια Creative Commons

Copyright ΜΟΔΙΠ-ΔΠΘ, Ζωή Γαβριηλίδου

Κομοτηνή, Πανεπιστημιούπολη

<http://modip.duth.gr>

2022

Περιεχόμενα

1. Εισαγωγή.....	4
Ιστορικό των Θεματικών Ομάδων Εργασίας.....	4
Γιατί δημιουργήθηκε ο παρών Οδηγός;.....	5
Τι περιλαμβάνει ο Οδηγός;.....	5
Σε ποιον απευθύνεται;.....	5
2. Ισότιμη Πρόσβαση και Συμπερίληψη: Ευρήματα των ομάδων	6
2.1 Διαστάσεις ετερότητας.....	7
2.2 Προκλήσεις και Αντιμετώπιση	8
2.3 Καλές πρακτικές των ΑΕΙ που συμμετείχαν στην ΑΘΟΕ.....	11
3. Συστάσεις και συμπεράσματα	17
Παράρτημα	18

1. Εισαγωγή

Ιστορικό των Θεματικών Ομάδων Εργασίας

Συμμετέχοντας για τρία συνεχόμενα χρόνια σε [Learning and Teaching Thematic Peer Groups](#) της [European University Association](#), αναγνωρίζοντας τη σημασία της διδασκαλίας και μάθησης για τα ελληνικά ΑΕΙ και δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στην εφαρμογή της φοιτητοκεντρικής μάθησης και την υιοθέτηση ενεργειών που την ενισχύουν, η ΜΟΔΙΠ του ΔΠΘ, πρωτοπορώντας για μία ακόμη φορά, αποφάσισε να εφαρμόσει τον θεσμό των αλληλοδιδασκτικών (ή ομότιμων) θεματικών ομάδων εργασίας (ΑΘΟΕ) στον Ελληνικό Χώρο Ανώτατης Εκπαίδευσης, με σκοπό:

- α) τη μεταφορά και στο ελληνικό πλαίσιο σημαντικών ζητημάτων της ατζέντας του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης για τη διδασκαλία και τη μάθηση,
- β) τη δημιουργία κοινοτήτων πρακτικής και μάθησης εντός των ΑΕΙ της χώρας,
- γ) την ανάδειξη καλών πρακτικών στα ΑΕΙ της χώρας,
- δ) την υιοθέτηση πολιτικών σε μια προσέγγιση bottom-up.

Έτσι, τον Ιούνιο του 2021, κυκλοφόρησε από τη ΜΟΔΙΠ του ΔΠΘ πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος για συμμετοχή στην 1^η τέτοια Θεματική ομάδα εργασίας με τίτλο «Ισότιμη Πρόσβαση και Συμπερίληψη στα ΑΕΙ».

Το ζήτημα της ισότιμης πρόσβασης και συμπερίληψης επιλέχτηκε ως θεματική της ΑΘΟΕ, καθώς τα πανεπιστημιακά ιδρύματα οφείλουν να διασφαλίζουν ισότιμη πρόσβαση και συμπεριληπτικές μαθησιακές διαδικασίες για όλους κατά τη διάρκεια των Προγραμμάτων Σπουδών που προσφέρουν, ώστε να καταστεί δυνατή η ολοκλήρωση των σπουδών τους. Έρευνες, εξάλλου, έχουν δείξει ότι άτομα που προέρχονται από χαμηλότερα οικονομικά στρώματα εμφανίζουν μεγαλύτερη πιθανότητα να εγκαταλείψουν τις σπουδές τους, άτομα με αναπηρία ή μαθησιακές δυσκολίες δεν υποστηρίζονται από τα εκπαιδευτικά ιδρύματα, ώστε να έχουν πρόσβαση στο περιεχόμενο των προγραμμάτων σπουδών ή τις εκπαιδευτικές δραστηριότητες, ενώ συχνά η θρησκεία, ο σεξουαλικός προσανατολισμός και τα διαφορετικά υπόβαθρα γεννούν ρατσισμό και παρενόχληση.

Κατά το διάστημα Οκτώβριος 2021-Ιούνιος 2022 έτρεξαν παράλληλα δύο τέτοιες θεματικές ομάδες, μία εντός του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης και μία στην οποία συμμετείχαν εκπρόσωποι από ΑΕΙ της χώρας. Καθεμιά από τις δύο ομάδες δούλεψε εξ αποστάσεως σύγχρονα και ασύγχρονα και πραγματοποιήθηκαν συνολικά τέσσερις διαδικτυακές συναντήσεις. Οι συμμετέχοντες εργάστηκαν ατομικά και ομαδικά μέσω breakout rooms, ενώ χρησιμοποιήθηκαν εργαλεία όπως το Padlet, το Mentimeter και το Mural.

Στην ΑΘΟΕ του ΔΠΘ συμμετείχαν εκπρόσωποι του διδακτικού προσωπικού και φοιτητές από τα Τμήματα: Αγροτικής Ανάπτυξης, Δασολογίας και Διαχείρισης Περιβάλλοντος και Φυσικών Πόρων, Ελληνικής Φιλολογίας, Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού, Ιστορίας-Εθνολογίας, Κοινωνικής Πολιτικής, Μοριακής Βιολογίας και Γενετικής και Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης.

Στην ΑΘΟΕ των ΑΕΙ συμμετείχαν εκπρόσωποι από το ΔΠΘ, το Διεθνές Πανεπιστήμιο της Ελλάδος, το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, το Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας, το

Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, το Πανεπιστήμιο Κρήτης, το Πανεπιστήμιο Πατρών και το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου (βλ. Παράρτημα Ι).

Η μη συμμετοχή εκπροσώπων από όλα τα Ιδρύματα της χώρας, ιδιαίτερα τα μεγαλύτερα (ΕΚΠΑ, ΑΠΘ και ΕΜΠ) υποδηλώνει έμμεσα ότι τα ζητήματα ισότιμης πρόσβασης και συμπερίληψης δεν αποτελούν προτεραιότητα σε όλα τα ελληνικά ΑΕΙ.

Γιατί δημιουργήθηκε ο παρών Οδηγός;

Οι συγκεκριμένες θεματικές ομάδες εργασίας α) διερεύνησαν πώς τα ελληνικά ΑΕΙ μπορούν να υποστηρίξουν τα ΠΠΣ στην προσπάθειά τους για ισότιμη πρόσβαση και συμπερίληψη, αλλά και β) προσπάθησαν να αναδείξουν καλές πρακτικές που εφαρμόζονται στην ημεδαπή και αλλοδαπή και στοχεύουν στην συμπερίληψη και ενδυνάμωση ΑΜΕΑ ή ατόμων με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, διαφορετικό κοινωνικό υπόβαθρο και εκπαιδευτικές προσδοκίες με την υιοθέτηση π.χ. καινοτόμων μεθόδων διδασκαλίας και μάθησης, φοιτητοκεντρικής αξιολόγησης της προόδου μάθησης και επίδοσης, αναγνώρισης των πρότερων γνώσεων.

Τι περιλαμβάνει ο Οδηγός;

Στον παρόντα Οδηγό περιλαμβάνονται τα πορίσματα των δύο ΑΘΟΕ αναφορικά με τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν τα ΑΕΙ γύρω από ζητήματα ισότιμης πρόσβασης και συμπερίληψης, καλές πρακτικές και προτάσεις για υιοθέτηση νέων πολιτικών. Πιο συγκεκριμένα ο Οδηγός ξεκινά με τον ορισμό των χρησιμοποιούμενων όρων, παρουσιάζει τις διαστάσεις ετερότητας εντός των ΑΕΙ, συζητά τις βασικές προκλήσεις που αντιμετωπίζουν τα ΑΕΙ σχετικά με την ισότιμη πρόσβαση και συμπερίληψη, προτείνει καλές πρακτικές και καταγράφει καλές πρακτικές των Ιδρυμάτων της χώρας ή των Τμημάτων του ΔΠΘ που συμμετείχαν στις δύο ομάδες, και τέλος, ολοκληρώνεται με συστάσεις προς τις Διοικήσεις των ΑΕΙ και το Υπουργείο Παιδείας και τα συμπεράσματα.

Σε ποιον απευθύνεται;

Ο Οδηγός απευθύνεται στις Διοικήσεις των Ελληνικών ΑΕΙ, στην ΕΘΑΑΕ, στο δίκτυο των Γραφείων Υποστήριξης Διδασκαλίας και Μάθησης της χώρας, αλλά και την πολιτική ηγεσία του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων για την υιοθέτηση καλών πρακτικών και την ανάπτυξη σχετικών πολιτικών. Ο Οδηγός μπορεί να αξιοποιηθεί ως αυτόνομο κείμενο ή να ενταχθεί συμπληρωματικά σε υπάρχοντες στρατηγικούς σχεδιασμούς και πολιτικές για την ισότιμη πρόσβαση και συμπερίληψη.

2. Ισότιμη Πρόσβαση και Συμπερίληψη: Ευρήματα των ομάδων

Το πρώτο ερώτημα που τέθηκε στις ΑΘΟΕ, προκειμένου να επιτευχθεί συναντίληψη γύρω από τη βασική θεματική των ομάδων, ήταν **τι σημαίνει συμπερίληψη**. Από τις συζητήσεις προέκυψε ότι:

Συμπεριληπτικό Περιβάλλον είναι:

Ένα περιβάλλον όπου όλοι οι φοιτητές μπορούν:

- ✓ Να εκφράσουν ελεύθερα το ποιό είναι, τις απόψεις τους και τις ιδέες τους
- ✓ Να συμμετέχουν σε κάθε μαθησιακή δραστηριότητα εντός και εκτός τάξης, ομαδική ή ατομική
- ✓ Να νιώθουν ασφαλείς και να μην φοβούνται μήπως δεχτούν απειλές, παρενόχληση ή αστήρικτη κριτική
- ✓ Να νιώθουν ότι τους σέβονται και ότι αναγνωρίζονται από τους εκπαιδευτικούς και τους συμμαθητές τους

Τα μέλη των ΑΘΟΕ συμφώνησαν ότι στο πλαίσιο κάθε Ιδρύματος το ακαδημαϊκό προσωπικό των ΑΕΙ της χώρας οφείλει να:

➡ Εξετάσει τις παραδοχές του

- ✓ Όλοι έχουμε προκαταλήψεις
- ✓ Ας αναστοχαστούμε τις παραδοχές μας και ας επιχειρήσουμε να τις αναθεωρήσουμε
- ✓ Ας αναγνωρίσουμε ότι το φοιτητικό δυναμικό προέρχεται από διαφορετικά πλαίσια και έχει ακολουθήσει διαφορετικές μαθησιακές πορείες
- ✓ Ας μην εξισώνουμε τη φοιτητική επίδοση με κάποια 'φυσική' ικανότητα

➡ Αποφεύγει τα στερεότυπα

- ✓ Τα στερεότυπα είναι μια υπεργενικευμένη και συχνά άδικη πεποίθηση σχετικά με μια κατηγορία ανθρώπων και η παραδοχή ότι ο άνθρωπος που ανήκει σε μια συγκεκριμένη κοινωνική ομάδα έχει όλα τα χαρακτηριστικά της ομάδας στην οποία ανήκει
- ✓ Ας ξεχωρίσουμε τα στερεότυπα από τους ανθρώπους

➡ Εφαρμόζει τη συμπερίληψη στην τάξη

- ✓ Με τη χρήση συμπεριληπτικής γλώσσας
- ✓ Τη χρήση των προτιμώμενων αντωνυμιών
- ✓ Την αποφυγή σεξιστικών ή πολιτικά μη ορθών όρων
- ✓ Την υιοθέτηση συμπεριληπτικής συμπεριφοράς στην τάξη
- ✓ Την υιοθέτηση της ιδέας ότι τα λάθη δεν είναι δείκτες αποτυχίας, αλλά ευκαιρίες μάθησης
- ✓ Την προσθήκη [Δήλωσης Προσβασιμότητας και Συμπερίληψης](#) σε κάθε μάθημα

Περισσότερες καλές πρακτικές για τη δημιουργία συμπεριληπτικών syllabi υπάρχουν στην [ιστοσελίδα της ΜΟΔΙΠ ΔΠΘ](#).

Το *δεύτερο ερώτημα* που συζητήθηκε στις δύο ομάδες είναι **τι είναι προσβασιμότητα**. Τα μέλη των δύο ομάδων συμφώνησαν ότι τα Ιδρύματα θα πρέπει να εξασφαλίσουν για τους φοιτητές τους προσβάσιμες ιστοσελίδες και περιεχόμενο μαθημάτων.

Ως προς τις ιστοσελίδες θα πρέπει:

- ✓ Να ακολουθούν την ευρωπαϊκή οδηγία (ΕΕ) 2016/2102 και το άρθρου 1 της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/2455, όπως περιλαμβάνονται στον Νόμο 4591/2019 (ΦΕΚ Τεύχος Α 19/12.02.2019)
- ✓ Να είναι συμβατές με screen readers
- ✓ Να περιέχουν βίντεο με δυνατότητα υποτιτλισμού
- ✓ Να υπάρχει περιγραφή των εικόνων

Ως προς το εκπαιδευτικό υλικό θα πρέπει:

- ✓ Κάθε φωτογραφία να περιλαμβάνει περιγραφή
- ✓ Κάθε βίντεο να έχει υπότιτλους και να υπάρχουν διαθέσιμες οι μεταγραφές τους
- ✓ Η πρόσβαση σε διαδραστικό περιεχόμενο να γίνεται μέσω συντομεύσεων στο πληκτρολόγιο και όχι με το ποντίκι
- ✓ Να αποφεύγεται η χρήση χρώματος για την υπογράμμιση νοήματος, ώστε να βοηθηθούν άτομα με δυσχρωματοψία ή αχρωματοψία. Να προτιμάται η χρήση italics ή bold χαρακτήρων
- ✓ Να προτιμάται μεγάλο contrast ανάμεσα στο φόντο και το κείμενο
- ✓ Να προτιμώνται αρχεία παρουσιάσεων powerpoint με ευκρίνεια
- ✓ Να διασφαλίζεται ότι τα αρχεία pdf είναι προσβάσιμα σε screen readers

Πιο συγκεκριμένα:

Για άτομα με προβλήματα ακοής συστήνεται:

- ✓ Η χρήση κειμένων για μη κειμενικό υλικό
- ✓ Η χρήση υποτίτλων ή μεταγραφών για οπτικοακουστικό υλικό
- ✓ Η διερμηνεία κατά τη διεξαγωγή συνεδρίων ή διαλέξεων

Καλές πρακτικές υπάρχουν [εδώ](#).

Για άτομα με προβλήματα όρασης συστήνεται:

Καλές πρακτικές υπάρχουν [εδώ](#).

2.1 Διαστάσεις ετερότητας

Το *τρίτο ερώτημα* που απασχόλησε τις δυο ομάδες ήταν οι **διαστάσεις ετερότητας εντός των πανεπιστημιακών Ιδρυμάτων**. Τα μέλη των δύο ΑΘΟΕ συζήτησαν εκτενώς σε ομάδες και στην ολομέλεια, κατέγραψαν τις απόψεις τους σε [padlet](#) και συμφώνησαν ότι διαστάσεις ετερότητας στα Ελληνικά ΑΕΙ είναι οι εξής:

- ✓ Φυλή και εθνότητα
- ✓ Θρησκεία
- ✓ Πολιτισμικό Υπόβαθρο και γλώσσα

- ✓ Εκπαιδευτικό Υπόβαθρο, εκπαιδευτικές εμπειρίες
- ✓ Οικονομικο-κοινωνικό Υπόβαθρο
- ✓ Έλλειψη ψηφιακού εγγραμματισμού
- ✓ Φύλο, σεξουαλικός προσανατολισμός
- ✓ Ηλικία (κατατακτήριοι φοιτητές, εργαζόμενοι φοιτητές, κτλ.)
- ✓ Αναπηρία
- ✓ Μαθησιακές δυσκολίες
- ✓ Νοητική και ψυχική ικανότητα
- ✓ Αλλοδαποί φοιτητές/ Φοιτητές Erasmus
- ✓ Εισαγωγή στα Ιδρύματα μέσω ειδικών κατηγοριών (π.χ. Αθλητές που εισήχθησαν χάρη σε αθλητικές επιδόσεις)

Η υιοθέτηση προσβάσιμων και συμπεριληπτικών πολιτικών προϋποθέτει ότι τα πανεπιστημιακά Ιδρύματα αναγνωρίζουν ότι οι δυσκολίες των φοιτητών προκύπτουν από το ίδιο το εκπαιδευτικό σύστημα και πιο συγκεκριμένα τις εκπαιδευτικές πρακτικές που υιοθετούνται στους κόλπους τους, τη μορφή της παρεχόμενης διδασκαλίας, το μαθησιακό περιβάλλον που προσφέρουν, αλλά και τον τρόπο με τον οποίο παρακολουθείται και ενισχύεται η φοίτηση.

Σε μια τέτοια λογική, οι παραπάνω διαστάσεις ετερότητας δεν θα πρέπει να ιδωθούν ως προβλήματα που πρέπει να λυθούν, αλλά ως ευκαιρίες εκδημοκρατισμού και ενδυνάμωσης της μάθησης των παραπάνω ομάδων.

2.2 Προκλήσεις και Αντιμετώπιση

Παρόλο που η κοινωνική διάσταση του ρόλου των Ιδρυμάτων Τριτοβάθμιας εκπαίδευσης είναι πολύ ψηλά στην ατζέντα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης συμπεριλαμβανομένων και κάποιων πανεπιστημιακών Ιδρυμάτων, ωστόσο η ηγεσία ορισμένων πανεπιστημίων δίνει έμφαση στην αριστεία, στην έρευνα ή σε οικονομικές παραμέτρους παραβλέποντας τον κοινωνικό ρόλο των Ιδρυμάτων.

Σχολιάζοντας την παραπάνω διαπίστωση, οι ΑΘΟΕ τόνισαν πως:

- ✓ Η ισότιμη πρόσβαση και συμπερίληψη αποτελούν εκ των ων ουκ άνευ προϋποθέσεις για αριστεία
- ✓ Οι ευκαιρίες για Τριτοβάθμια εκπαίδευση μπορεί να είναι περιορισμένες για άτομα με τα χαρακτηριστικά που παρουσιάστηκαν στο 2.1.
- ✓ Οφείλουμε να αναγνωρίσουμε τα μειονεκτήματα και τα εμπόδια που συναντούν άτομα από χαμηλότερα οικονομικά, κοινωνικά και εκπαιδευτικά υπόβαθρα
- ✓ Η Τριτοβάθμια εκπαίδευση οφείλει να ενδυναμώνει και να μετασχηματίζει τις παραδοχές της φοιτητικής κοινότητας
- ✓ Το ακαδημαϊκό προσωπικό οφείλει να αναγνωρίζει τις διαφορετικές προσωπικές ιστορίες, μάχες και πορείες που κρύβονται πίσω από όμοια εκπαιδευτικά αποτελέσματα.

Σε μια τέτοια λογική, τα μέλη των ΑΘΟΕ συζήτησαν εκτενώς σε ομάδες εργασίας και αναζητήσαν τις βασικότερες προκλήσεις για την ισότιμη πρόσβαση και συμπερίληψη στα ΑΕΙ.

Πρόκληση 1^η: Δυσκολίες εντοπισμού μελών της ομάδας-στόχου

Γιατί αυτό αποτελεί πρόκληση;

- ✓ Σε πολλά ΑΕΙ υπάρχει μεγάλη δυσκολία να εντοπιστούν οι φοιτητ@ς που χρειάζονται υποστήριξη, προκειμένου να αποκτήσουν πρόσβαση, να συμμετάσχουν και να επιτύχουν στη μαθησιακή τους πορεία
- ✓ Αυτό συμβαίνει διότι δεν τηρούνται σχετικά στοιχεία ή όταν τηρούνται δεν είναι διαθέσιμα λόγω του κανονισμού προσωπικών δεδομένων ή δεν αξιοποιούνται, επειδή δεν υπάρχουν πόροι για την υιοθέτηση υποστηρικτών πολιτικών
- ✓ Σε τέτοιες περιπτώσεις μοναδικός τρόπος ανεύρεσης της ομάδας-στόχου είναι να απευθυνθούν για βοήθεια στις κατάλληλες δομές όσ@ έχουν ανάγκη. Ωστόσο, αυτό συχνά δεν γίνεται, διότι οι συγκεκριμένες ομάδες φοβούνται τον στιγματισμό

Πώς μπορεί να αντιμετωπιστεί η πρόκληση;

- ✓ Δημιουργία στα ΑΕΙ Δομών Συμβουλευτικής και Προσβασιμότητας
- ✓ Ορισμός υπευθύνου για την ισότιμη πρόσβαση και συμπερίληψη σε κάθε Ακαδημαϊκή Ομάδα (Τμήμα, Σχολή κτλ.)
- ✓ Ενημέρωση σε τελετές υποδοχής για την ύπαρξη των σχετικών δομών και υπευθύνων
- ✓ Ενεργοποίηση του θεσμού του Ακαδημαϊκού Συμβούλου
- ✓ Υιοθέτηση Δήλωσης Προσβασιμότητας και Συμπερίληψης σε κάθε syllabus

Πρόκληση 2^η: Έλλειψη στρατηγικής και πλάνων δράσης γύρω από το ζήτημα

Γιατί αυτό αποτελεί πρόκληση;

- ✓ Η ισότιμη πρόσβαση και συμπερίληψη δεν συμπεριλαμβάνεται πάντα στον στρατηγικό σχεδιασμό των Ιδρυμάτων ή, όταν συμπεριλαμβάνεται, είναι ένα γενικόλογό ευχολόγιο χωρίς να διατίθενται πόροι για την υλοποίηση της στρατηγικής
- ✓ Δεν υπάρχουν συγκεκριμένα σχέδια δράσης για την ισότιμη πρόσβαση και συμπερίληψη εντός των Ιδρυμάτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης
- ✓ Πρέπει να υπάρχει δέσμευση της ηγεσίας των πανεπιστημίων για την ισότιμη πρόσβαση και συμπερίληψη, διότι είναι στην αρμοδιότητά της να χορηγεί πόρους και να ιδρύει σχετικές δομές
- ✓ Η εφαρμογή των στρατηγικών και των σχεδίων δράσης για την ισότιμη πρόσβαση και συμπερίληψη συχνά προσκρούει σε εσωτερικές αντιδράσεις των εμπλεκόμενων στην ακαδημαϊκή κοινότητα. Δίχως προσήλωση στον στόχο και καλή επικοινωνία των σχετικών στρατηγικών η υλοποίηση θα αποτύχει

Πώς μπορεί να αντιμετωπιστεί η πρόκληση;

- ✓ Εκπαίδευση της ηγεσίας των Ιδρυμάτων μέσω των ΓΡΑΔΙΜ ή άλλων φορέων σχετικά με καλές πρακτικές στην εκπόνηση στρατηγικού σχεδιασμού και την κατάρτιση σχεδίων δράσεων για την ισότιμη πρόσβαση και συμπερίληψη

- ✓ Ενημέρωση των εμπλεκόμενων ομάδων των πανεπιστημίων για τη σημασία της ισότιμης πρόσβασης και συμπερίληψης και της προστιθέμενης αξίας που μπορεί να επιφέρει εντός των ΑΕΙ
- ✓ Δημιουργία με πρωτοβουλία του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων και της Συνόδου Πρυτάνεων αποθετηρίου Καλών Ιδρυματικών Πρακτικών για την ισότιμη πρόσβαση και συμπερίληψη

Πρόκληση 3^η: Ψηφιακή ένδεια και ψηφιακή συμπερίληψη

Γιατί αυτό αποτελεί πρόκληση;

- ✓ Ιδιαίτερα κατά την περίοδο της Covid-19 και της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης που ακολούθησε, η ψηφιακή ένδεια μέρους της φοιτητικής κοινότητας (έλλειψη ψηφιακού εγγραμματος, έλλειψη πόρων, π.χ. λάπτοπ, κινητών, σύνδεσης στο διαδίκτυο, εξοπλισμού όπως κάμερες, ηχεία, κτλ.) αποτέλεσε σημαντικό παράγοντα αποκλεισμού από τη μαθησιακή διαδικασία
- ✓ Ελλιπείς υποδομές των πανεπιστημιακών Ιδρυμάτων σε λειτουργικό λογισμικό για εξ αποστάσεως εκπαίδευση επίσης έθεσαν ζητήματα προσβασιμότητας
- ✓ Ελλιπής εξοικείωση μέρους της εκπαιδευτικής κοινότητας με τα μέσα εξ αποστάσεως εκπαίδευσης και της εκπαίδευσης ενηλίκων, ειδικά κατά την περίοδο της Covid-19 υπήρξαν ανασταλτικοί παράγοντες για την απρόσκοπτη συμμετοχή στη μαθησιακή διαδικασία
- ✓ Η καραντίνα και η απομόνωση των φοιτητ@ν, σε συνδυασμό με την ελλιπή εξοικείωση μέρους της εκπαιδευτικής κοινότητας με τις πλήρεις δυνατότητες των μέσων εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, ειδικά κατά την 1^η περίοδο της πανδημίας, οδήγησαν σε έλλειψη επικοινωνίας και διεπίδρασης που επέδρασαν αρνητικά στην ψυχική υγεία των φοιτητ@ν.

Πώς μπορεί να αντιμετωπιστεί η πρόκληση;

- ✓ Οικονομική ενίσχυση των φοιτητ@ν για την αγορά απαραίτητου εξοπλισμού
- ✓ Δανεισμός εξοπλισμού από τα πανεπιστήμια σε φοιτητ@ς που τον έχουν ανάγκη
- ✓ Διοργάνωση μέσω των Γραφείων Υποστήριξης Διδασκαλίας και Μάθησης υποχρεωτικών κύκλων μάθησης για όλο το διδακτικό προσωπικό, με θέμα τη χρήση των εργαλείων εξ αποστάσεως εκπαίδευσης και τις καλές πρακτικές στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση
- ✓ Δημιουργία κοινοτήτων πρακτικής εντός των Ιδρυμάτων για την ανάδειξη και προώθηση καλών πρακτικών

Πρόκληση 4^η: Εκπαίδευση των διδασκόντων γύρω από ζητήματα ισότιμης πρόσβασης και συμπερίληψης

Γιατί αυτό αποτελεί πρόκληση;

- ✓ Παρόλο που η έρευνα έχει δείξει ότι ο τρόπος διδασκαλίας επηρεάζει άμεσα τον τρόπο μάθησης των φοιτητ@ν και μπορεί να αποκλείει κάποιους από αυτούς από τη μαθησιακή διαδικασία ή να είναι συμπεριληπτικός, η επαγγελματική ανάπτυξη του

- διδασκαλικού προσωπικού και η εκπαίδευσή του δεν θεωρούνται ως προϋποθέσεις για την επιτυχή μάθηση και ολοκλήρωση σπουδών της φοιτητικής κοινότητας
- ✓ Το διδασκαλικό προσωπικό δεν είναι εξοικειωμένο με βασικούς παράγοντες ετερότητας στα ΑΕΙ και δεν γνωρίζει πώς να προσφέρει συμπεριληπτική εκπαίδευση. Συχνά δε, δεν αναγνωρίζει την ανάγκη παροχής συμπεριληπτικής μάθησης
 - ✓ Οι αρχές της φοιτητοκεντρικής μάθησης δεν είναι πάντα γνωστές στο διδασκαλικό προσωπικό, αλλά, ακόμη και αν είναι γνωστές, δεν εφαρμόζονται πάντα
 - ✓ Η ανάγκη εκπαίδευσης του διδασκαλικού προσωπικού αναδείχτηκε ακόμη εντονότερα κατά την περίοδο της πανδημίας

Πώς μπορεί να αντιμετωπιστεί η πρόκληση;

- ✓ Τα εκπαιδευτικά Ιδρύματα θα πρέπει να καλλιεργήσουν κουλτούρα ισότιμης πρόσβασης και συμπερίληψης διοργανώνοντας μέσω των Γραφείων Υποστήριξης Διδασκαλίας και Μάθησης, ή άλλων ανάλογων δομών, κύκλους μάθησης υποχρεωτικούς για όλο το προσωπικό
- ✓ Τα εκπαιδευτικά Ιδρύματα μπορούν να εντάξουν στα ΠΠΣ και ΠΜΣ που προσφέρουν θεματικές που σχετίζονται με την ισότιμη πρόσβαση και συμπερίληψη
- ✓ Τα Γραφεία Υποστήριξης Διδασκαλίας και μάθησης θα πρέπει να δημιουργήσουν online ελεύθερο εκπαιδευτικό υλικό για την ισότιμη πρόσβαση και συμπερίληψη

2.3 Καλές πρακτικές των ΑΕΙ που συμμετείχαν στην ΑΘΟΕ

Στην ενότητα αυτή παρουσιάζονται καλές πρακτικές που εφαρμόζονται στα πανεπιστημιακά Ιδρύματα που συμμετείχαν στις ΑΘΟΕ.

Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης

- ✓ Διοργάνωση [βιωματικών εργαστηρίων](#) για την ισότιμη πρόσβαση και συμπερίληψη που απευθύνονταν σε Κοσμήτορες, Προέδρους Τμημάτων και μέλη ΟΜΕΑ
- ✓ Διοργάνωση βιωματικού εργαστηρίου για την ισότιμη πρόσβαση και συμπερίληψη στο πλαίσιο του Erasmus staff week (στην αγγλική)
- ✓ Διοργάνωση βιωματικού εργαστηρίου για την ισότιμη πρόσβαση και συμπερίληψη στο Logos University μέσω του Γραφείου Υποστήριξης Διδασκαλίας και Μάθησης του ΔΠΘ
- ✓ Δημιουργία 7 εκπαιδευτικών [βίντεο](#) για τη δημιουργία συμπεριληπτικών syllabi
- ✓ Συγκρότηση [Επιτροπής Ισότητας των Φύλων](#)
- ✓ Δημιουργία του [Gender Equality Plan](#) του Ιδρύματος

- ✓ Λειτουργία [Δομής Συμβουλευτικής και Προσβασιμότητας](#)
- ✓ Συγκρότηση και λειτουργία των Αλληλοδιδασκτικών Θεματικών Ομάδων Εργασίας κατά το ακαδημαϊκό έτος 2021-2022
- ✓ Δημιουργία Ερωτηματολογίου-κατάστασης ευρημάτων για τη [φοιτητοκεντρική μάθηση](#)
- ✓ Δημιουργία πρότυπης [Δήλωσης Ισότητας πρόσβασης και συμπερίληψης](#) και αποστολή της στο διδακτικό προσωπικό του ΔΠΘ
- ✓ Ενεργοποίηση του θεσμού του Συμβούλου Καθηγητή

Διεθνές Πανεπιστήμιο της Ελλάδας

- ✓ Συγκρότηση Επιτροπής Ισότητας των Φύλων (Δεκ. 2021)
- ✓ Δημιουργία του Gender Equality Plan του Ιδρύματος (υπό έγκριση)
- ✓ Ενεργοποίηση του θεσμού του [Συμβούλου Σπουδών](#)
- ✓ Υλοποίηση του προγράμματος [ΟΜΠΡΕΛΑ](#) με επιστημονικά υπεύθυνη την καθηγήτρια Ζαχοπούλου Ευρυδίκη.

Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο (ΕΑΠ)

- ✓ Ανοικτή πρόσβαση (χωρίς εξετάσεις) με ελάχιστα τυπικά προσόντα για την εγγραφή στα προπτυχιακά προγράμματα
- ✓ Σύγχρονα προγράμματα με χαμηλό κόστος και οικονομικές διευκολύνσεις σε μη προνομιούχες ομάδες ([χορήγηση υποτροφιών με κριτήρια οικονομικά και κοινωνικά](#))
- ✓ Εκπαίδευση από απόσταση: σπουδάζει κανείς από το σπίτι του χωρίς να χρειάζεται να μετακινηθεί, λαμβάνει το υλικό του στον τόπο διαμονής του ή ψηφιακά (ιδιαίτερα ωφέλιμο σε φοιτητ@ς με δυσκολίες μετακίνησης)
- ✓ Ο «Καθηγητής-Σύμβουλος» στο ΕΑΠ έχει έναν σύνθετο ρόλο καθώς πέραν των επιστημονικών και παιδαγωγικών του καθηκόντων αναλαμβάνει ως σύμβουλος την υποστήριξη, την καθοδήγηση και την εμπύχωση του σπουδαστή
- ✓ Λειτουργία [Κέντρου Συμβουλευτικής και Ψυχολογικής Υποστήριξης](#) (ΚεΣυΨΥ) το οποίο παρέχει δωρεάν υπηρεσίες ενημέρωσης, στήριξης και ψυχολογικής συμβουλευτικής σε όλα τα μέλη της κοινότητας του ΕΑΠ (φοιτητ@ς, διδάσκ@ες,

διοικητικό προσωπικό) που αντιμετωπίζουν δυσκολίες σε αναπτυξιακά, προσωπικά και εκπαιδευτικά ζητήματα

- ✓ Σύσταση Γραφείου Υποστήριξης Διδασκαλίας και Μάθησης (ΓΡΑΔΙΜ). Αντικείμενο του γραφείου είναι η συνεχής βελτίωση της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας της παρεχόμενης εκπαίδευσης και του διδακτικού έργου, υλοποιώντας δράσεις για την περαιτέρω ανάπτυξη και διασύνδεση κοινοτήτων μάθησης, την προώθηση της εκπαιδευτικής καινοτομίας και την υποστήριξη αφενός των μελών του διδακτικού προσωπικού και αφετέρου των φοιτητ@ν του Ιδρύματος σε ζητήματα διδασκαλίας και μάθησης
- ✓ Συγκρότηση [Επιτροπής Ισότητας των Φύλων](#) (Ε.Ι.Φ), αρμόδια για την προώθηση της ισότητας σε όλα τα επίπεδα λειτουργίας και σε όλες τις διαδικασίες της ακαδημαϊκής ζωής
- ✓ Λειτουργία αυτοτελούς γραφείου του «[Συνήγορου του Φοιτητή](#)» με σκοπό τη διαμεσολάβηση μεταξύ φοιτητ@ν και καθηγητ@ν ή διοικητικών υπηρεσιών του Ιδρύματος
- ✓ Επιμόρφωση του Συνεργαζόμενου Εκπαιδευτικού Προσωπικού (ΣΕΠ) του Ιδρύματος σε θέματα Ανοικτής και εξ Αποστάσεως εκπαίδευσης και Εκπαίδευσης Ενηλίκων
- ✓ [Δήλωση Προσβασιμότητας](#) και [Εργαλεία Προσβασιμότητας](#) του ιστότοπου του Ιδρύματος (<https://www.eap.gr/>)
- ✓ Παροχή δωρεάν τριτοβάθμιας εκπαίδευσης σε ομάδες με λιγότερες ευκαιρίες (π.χ. [ειδικές κοινωνικές ομάδες Ρομά](#), φιλοξενούμενων ή πρώην φιλοξενούμενων δομών παιδικής προστασίας, ωφελούμενων λόγω αστεγίας, [κρατούμενων σε σωφρονιστικά καταστήματα](#) κ.λπ.)
- ✓ Συμμετοχή σε πλήθος Ευρωπαϊκών και Εθνικών έργων (τουλάχιστον 20) τα οποία σχετίζονται με τη συμπερίληψη και την ισότητα και αποσκοπούν στην ενημέρωση και εκπαίδευση κυρίως εκπαιδευτικών και εκπαιδευτών όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης, αλλά και άλλων ομάδων του πληθυσμού. (Π.χ. XENIA: Higher Education Inclusiveness Index (ERASMUS+ KA3: Support for Policy Reform) - <http://www.xeniaindex.eu/>)

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας

- ✓ Από τη [Μονάδα Υποστήριξης Ευπαθών Ομάδων \(ΜΥΦΕΟ\)](#) του Π.Δ.Μ. οργανώνονται ενδο-υπηρεσιακά σεμινάρια από ειδικούς επιστήμονες του Ιδρύματος (παιδαγωγούς, ψυχολόγους) για την επιμόρφωση του διδακτικού, καθώς και του διοικητικού προσωπικού σε θέματα που αφορούν τη διαχείριση και επικοινωνία με φοιτητές/τριες ευπαθών ομάδων. Η υλοποίηση της επιμόρφωσης οργανώθηκε σε δύο επιμορφωτικούς κύκλους (Χειμερινό-Εαρινό Εξάμηνο) σεμιναρίων για το έτος 2020-2021
- ✓ Η Μονάδα Υποστήριξης Ευπαθών Ομάδων του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας διοργάνωσε τη [Στρογγυλή Τράπεζα](#) στις 26/6/21: “Προσβασιμότητα στην Εξ

Αποστάσεως Εκπαίδευση Φοιτητ@ν με Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες ή/και Αναπηρία: Προκλήσεις, Εμπόδια και Καλές Πρακτικές”. Στόχος της δράσης ήταν να προσεγγιστεί το θέμα της προσβασιμότητας στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση μέσα από το πρίσμα των επιστημών της Ψυχολογίας, της Παιδαγωγικής και της Διδακτικής Μεθοδολογίας

- ✓ Έχει ιδρυθεί [Γραφείο Υποστήριξης Διδασκαλίας και Μάθησης](#)
- ✓ Έχουν αναρτηθεί [Οδηγίες Υποστήριξης φοιτητ@ν με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες/αναπηρίες](#), στην ιστοσελίδα του Π.Τ.Δ.Ε., Π.Δ.Μ.
- ✓ Ενεργοποίηση του θεσμού του [Συμβούλου Καθηγητή](#)
- ✓ Συνεργασία με [GDPR Officer](#)
- ✓ Συγκρότηση [Επιτροπής Ισότητας των Φύλων](#)
- ✓ Συγκρότηση Επιτροπής [Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας](#)
- ✓ Ο [συνήγορος του φοιτητή](#)
- ✓ [Διαχείριση παραπόνων](#) φοιτητ@ν
- ✓ Για να εξασφαλιστεί η προσβασιμότητα όλων των Φοιτητ@ν Ευπαθών Κοινωνικά Ομάδων (ΦΕΚΟ) στους χώρους του ΠΔΜ προσλήφθηκε αρμόδιος Πολιτικός Μηχανικός και ξεκίνησε συστηματικός έλεγχος των υποδομών του ιδρύματος σε κάθε πόλη όπου έχει τμήματα το ΠΔΜ
- ✓ Η ΜΥΦΕΟ περιλαμβάνει στις υπηρεσίες της, τη συνεργασία με σχετική υπηρεσία ειδικών οχημάτων για τη μεταφορά φοιτητ@ν με αναπηρία από τις οικίες τους στους χώρους φοίτησης και το αντίστροφο. Προτεραιότητα εξυπηρέτησης από την Υπηρεσία Μεταφοράς θα έχουν οι φοιτητ@ς που είναι χρήστ@ς αμαξιδίου, όσοι έχουν σοβαρές κινητικές αναπηρίες ή προβλήματα όρασης
- ✓ Ακόμη φροντίζει ώστε φοιτητ@ς με αισθητηριακές αναπηρίες να έχουν υποστήριξη από κατάλληλα εκπαιδευμένο προσωπικό στην ελληνική νοηματική γλώσσα ή στη γραφή Braille.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
UNIVERSITY OF CRETE

Πανεπιστήμιο Κρήτης

- ✓ Διοργάνωση βιωματικών εργαστηρίων και [συγγραφή οδηγού](#) (white paper) για την ισότιμη πρόσβαση και συμπερίληψη που απευθύνεται σε Διδακτικό Προσωπικό μετά από έγκριση της ΜΟΔΙΠ
- ✓ Χρήση της [πλατφόρμας moodle](#) για τη δημιουργία προσβάσιμων μαθημάτων και εκπαιδευτικού υλικού με σκοπό την διάχυση καλών πρακτικών για την ανάπτυξη του διδακτικού προσωπικού
- ✓ Επαγγελματική ανάπτυξη του διδακτικού προσωπικού μέσω της bottom up δράσης Training of the Trainers (Εκπαιδευόντας τους Εκπαιδευτές) με μηνιαίες δια ζώσης και διαδικτυακές συναντήσεις και δημιουργία [ασύγχρονου κύκλου](#), με σκοπό την πρόσβαση και εκπαίδευση διδακτικού προσωπικού σε ασύγχρονα περιβάλλοντα μάθησης

- ✓ Διοργάνωση οριζόντιων σεμιναρίων με θέμα την «Συμπερίληψη» σε όλα τα Τμήματα του Ιδρύματος με σκοπό την διάχυση καλών πρακτικών για την ανάπτυξη του διδακτικού προσωπικού το 2022-2023
- ✓ Λειτουργία Δομής Συμβουλευτικής και Προσβασιμότητας μέσω του [Συμβουλευτικού Κέντρου](#) και της [ΔΑΣΤΑ](#)
- ✓ Δημιουργία ερωτηματολογίου - κατάστασης ευρημάτων για τη φοιτητοκεντρική μάθηση και τις τεχνολογίες εκπαίδευσης και συμπερίληψης
- ✓ Ενεργοποίηση του θεσμού του [Συμβούλου Καθηγητή](#) από το 2018
- ✓ Συμμετοχή σε Ευρωπαϊκά προγράμματα όπως το [INGENIUM](#) που αφορά συμμαχίες Ευρωπαϊκών Πανεπιστημίων για την προώθηση των αρχών προσβασιμότητας, συμπερίληψης, φοιτητοκεντρικής μάθησης και καινοτομίας
- ✓ Οι τελετές υποδοχής φοιτητ@ν περιλαμβάνουν ενημέρωση για την ύπαρξη των υποστηρικτικών δομών και υπευθύνων
- ✓ Λειτουργία θεσμού Συνηγόρου του Φοιτητή
- ✓ Ενεργοποίηση Επιτροπής Δεοντολογίας στην 434-18/06/2020 συνεδρίαση της Συγκλήτου

- ✓ Διοργάνωση προγραμμάτων επιμόρφωσης και επικαιροποίησης της γνώσης ΚΕΔΙΒΙΜ
- ✓ Ίδρυση Κέντρου Γραφής της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Κρήτης (ΦΕΚ Τεύχος Β' 3972/31.10.2019). Το Κέντρο Γραφής έχει ως αρμοδιότητες:
 - Προσφορά μαθημάτων γλώσσας και γραμματισμού σε προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητ@ς, ιδίως κατάρτισή τους σε θέματα δομής, οργάνωσης και ύφους του γραπτού λόγου τους, ακρίβειας στην έκφραση, διόρθωσης και επιμέλειας κειμένου
 - Εξατομικευμένη υποστήριξη προπτυχιακών και μεταπτυχιακών φοιτητ@ν, καθώς και υποψηφίων διδασκόντων, σε θέματα γλωσσικής αρτιότητας της εργασίας (ύστερα από παραπομπή του διδάσκοντος/ της διδάσκουσας)
 - Κατάρτιση φοιτητ@ν για την αξιοποίηση γλωσσικών πόρων
 - Κατάρτιση των φοιτητ@ν στις ιδιαιτερότητες και τις δυνατότητες της ηλεκτρονικής γραφής (αξιοποίηση των δυνατοτήτων που προσφέρονται από κειμενογράφους όπως το word, αλλά και από προγράμματα διόρθωσης ορθογραφικών και συντακτικών σφαλμάτων)
 - Ως περαιτέρω δυνατότητα, το Κέντρο Γραφής μπορεί επίσης να σχεδιάζει και να υλοποιεί ερευνητικές και εκπαιδευτικές δράσεις σχετικές με θέματα γραμματισμού ευάλωτων κοινωνικών ομάδων
- ✓ Οργάνωση βιωματικών σεμιναρίων από το Συμβουλευτικό Κέντρο Φοιτητών και το Κέντρο Γραφής του Ιδρύματος με στόχο την καλλιέργεια μαθησιακών στρατηγικών και κοινωνικών δεξιοτήτων των φοιτητ@ν του Πανεπιστημίου Κρήτης
- ✓ Σύσταση adhoc επιτροπής το 2022 για την προώθηση της καλλιέργειας δεξιοτήτων στη φοιτητική κοινότητα του Πανεπιστημίου Κρήτης (313ης/01-03-2022 ΤΑΚΤΙΚΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΤΟΥ ΠΡΥΤΑΝΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ)
- ✓ Συγκρότηση [Επιτροπής Ισότητας των Φύλων](#) στην 34η/18-06-2020 τακτική συνεδρίαση της Συγκλήτου:
- ✓ Εκπόνηση Σχεδίου δράσης για την Ισότητα των Φύλων (ΣΔΙΦ) εγκεκριμένου από την Σύγκλητο και ένταξη του ΣΔΙΦ στο στρατηγικό σχεδιασμό Πανεπιστημίου Κρήτης
- ✓ Δημιουργία Ομάδων Εργασίας και μελέτης για την χρήση μη σεξιστικής γλώσσας, προγραμματισμού ομιλιών και συνεδρίων, σύνταξη αναφοράς στη Σύγκλητο

- ✓ Κώδικας Δεοντολογίας για την Ισότητα των Φύλων στην Έρευνα του Πανεπιστημίου Κρήτης. Εγκρίθηκε στην 699/2021 Συνεδρίαση της Επιτροπής Ερευνών και στην 472/18.11.2021 συνεδρίαση της Συγκλήτου. Αποτελεί παράρτημα του Οδηγού Χρηματοδότησης και Διαχείρισης του ΕΛΚΕ
- ✓ Έκδοση έμφυλου χάρτη του ανθρώπινου δυναμικού του ΠΚ (διδασκτικό προσωπικό, διοικητικό, φοιτητές/τριες, διοικητικές αρχές), όπως και μελέτης για την έρευνα και φύλο και ενημέρωση των μελών της Πανεπιστημιακής κοινότητας για την αποτύπωση της τρέχουσας κατάστασης. Η αποτύπωση αυτή επικαιροποιείται συστηματικά
- ✓ Οδηγός για την αντιμετώπιση της σεξουαλικής παρενόχλησης
- ✓ Οδηγός χρήσης μη σεξιστικής γλώσσας
- ✓ Δημιουργία ιστοσελίδας ΕΙΦ για ενημέρωση και διάχυση του έργου της
- ✓ Διαρκής εμπλουτισμός πληροφορίας για αλλοδαπούς φοιτητές και φοιτήτριες στην ιστοσελίδα του ΠΚ
- ✓ Αναβάθμιση πλατφόρμας ηλεκτρονικής μάθησης elearn.uoc.gr και διαμόρφωση κεντρικής πλατφόρμας για πραγματοποίηση σύγχρονης τηλεκπαίδευσης
- ✓ Ενεργοποίηση του θεσμού του Συμβούλου Καθηγητή/ Ακαδημαϊκού Συμβούλου από το 2018
- ✓ Απόφαση της Συγκλήτου 472η/18-11-2021, που αφορά στο θέμα: "Ο Ακαδημαϊκός Σύμβουλος - ρόλος και καθήκοντα στο πλαίσιο υλοποίησης του Σχεδίου Δράσης για την προβολή υποστηρικτικών υπηρεσιών των φοιτητ@ν σε θέματα ακαδημαϊκής προσαρμογής"
- ✓ Συμμετοχή φοιτητ@ν στην ΜΟΔΙΠ του Ιδρύματος
- ✓ Θεσμικό πλαίσιο για την λειτουργία των ΟΜΕΑ των Ακαδημαϊκών Τμημάτων και εκπροσώπηση των φοιτητ@ν (προπτυχιακού και μεταπτυχιακού επιπέδου) σε αυτές
- ✓ Υποστήριξη χρηστών με αναπηρία από τη Βιβλιοθήκη του ΠΚ (<https://www.lib.uoc.gr/info/absrv/amea/?styl=>)

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΠΑΤΡΩΝ
UNIVERSITY OF PATRAS

Πανεπιστήμιο Πατρών

- ✓ Ενημέρωση Αντιπρύτανη Ακαδημαϊκών και Διεθνών Θεμάτων για την αναγκαιότητα ανάληψης πρωτοβουλίας σε επίπεδο Ακαδημαϊκών Μονάδων.
- ✓ Υιοθέτηση καλών πρακτικών ΜΟΔΙΠ ΔΠΘ σε επίπεδο μαθήματος και διάχυση της πληροφορίας σε μέλη ΔΕΠ του ιδίου και άλλων Πανεπιστημίων.
- ✓ Έχει συσταθεί Επιτροπή Ισότητας των Φύλων με στόχο την προώθηση της ισότητας σε όλα τα επίπεδα λειτουργίας και σε όλες τις διαδικασίες της ακαδημαϊκής ζωής.

- ✓ Σχετικά με την συμπερίληψη, στο site <https://socialwelfare.upatras.gr/> αναφέρονται όλες οι δράσεις και οι υπηρεσίες που παρέχονται στο ΠΠ όπως Ψυχολογική και Ιατρική Στήριξη, Κοινωνική Μέριμνα, Υποστήριξη στην εκπαιδευτική Διαδικασία κλπ. Επιπλέον, εφαρμόζονται καλές πρακτικές όπως [εκτυπώσεις σε braille](#), [πρόγραμμα μετακίνησης ΑΜΕΑ](#) στο Πανεπιστήμιο, [Υποτροφίες](#) και [σεμινάρια](#) για την ευαισθητοποίηση και την εκπαίδευση σε θέματα ΕΚΟ-ΑΜΕΑ της ακαδημαϊκής κοινότητας.

3. Συστάσεις και συμπεράσματα

Προκειμένου να καταφέρουν να προσφέρουν ισότιμη πρόσβαση και συμπερίληψη, τα ελληνικά ΑΕΙ θα πρέπει:

- ✓ Να δώσουν ιδιαίτερη σημασία σε ζητήματα διδασκαλίας και μάθησης και προτεραιότητα στη φοιτητοκεντρική μάθηση και την υιοθέτηση μεθόδων διδασκαλίας όπως η ομαδοσυνεργατική μάθηση, η ανακαλυπτική μάθηση, η εργασιοκεντρική μάθηση, η βιωματική μάθηση
- ✓ Να εκπαιδεύσουν το διδακτικό προσωπικό στη χρήση των παραπάνω μεθόδων
- ✓ Να δώσουν ιδιαίτερη έμφαση στους παράγοντες ετερότητας και να καταβάλουν κάθε δυνατή προσπάθεια να άρουν τα προβλήματα της κάθε διαφορετικής ομάδας
- ✓ Να προσφέρουν ΠΠΣ που υποστηρίζονται από syllabi που λαμβάνουν υπόψη όλα τα διαφορετικά μαθησιακά προφίλ
- ✓ Να αξιοποιούν προσβάσιμο εκπαιδευτικό υλικό

Σε όλη αυτή την προσπάθεια, η δέσμευση της ηγεσίας των πανεπιστημιακών Ιδρυμάτων αλλά και η ευαισθητοποίηση όλων των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας αποτελούν τον ακρογωνιαίο λίθο για την εφαρμογή των στρατηγικών των Ιδρυμάτων και των σχεδίων δράσεων για την ισότιμη πρόσβαση και συμπερίληψη.

Παράρτημα

Στη Θεματική Ομάδα Εργασίας με τίτλο Ισότιμη Πρόσβαση και Συμπερίληψη στο ΔΠΘ συμμετείχαν:

Τμήμα Αγροτικής Ανάπτυξης: Ελένη Ζαφειρίου

Τμήμα Δασολογίας, Διαχείρισης Περιβάλλοντος & Φυσικών Πόρων: Ευάγγελος Μανωλάς

Τμήμα Ελληνικής Φιλολογίας: Ζωή Γαβριηλίδου (εμψυχώτρια της Ομάδας), Μαρία Τζιάτζη, Ειρήνη Κορρέ

Τμήμα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού: Αντώνιος Καμπάς, Θωμάς Κουρτέσης

Τμήμα Ιστορίας και Εθνολογίας: Ελισάβετ Γρόπαλη (φοιτήτρια)

Τμήμα Κοινωνικής Πολιτικής: Σοφία Αδάμ, Παρασκευή Τσινασλανίδου (φοιτήτρια)

Τμήμα Μοριακής Βιολογίας και Γενετικής: Αικατερίνη Κεδράκα, Γεώργιος Κολυπέτρης (φοιτητής)

Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης: Χριστίνα Μαλιγκούδη

Στη Θεματική Ομάδα Εργασίας με τίτλο Ισότιμη Πρόσβαση και Συμπερίληψη στα ΠΠΣ στα ΑΕΙ συμμετείχαν:

Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης: Ζωή Γαβριηλίδου (εμψυχώτρια της Ομάδας), Κατερίνα Κεδράκα

Διεθνές Πανεπιστήμιο της Ελλάδας: Λεωνίδας Φραγγίδης, Σταυριανή Κουτσού, Δημήτριος Καραμπατζάκης

Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο: Ευστάθιος Ευσταθόπουλος, Νικόλαος Καρούσος, Ευαγγελία Καλδάνη, Αχιλλέας Καμέας

Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας: Παναγιώτα Χριστοδούλου, Στεργιανή Γκισούρη

Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων: Ιωάννης Φύκαρης

Πανεπιστήμιο Κρήτης: Κάλλια Κατσαμποξάκη-Hodgetts

Πανεπιστήμιο Πατρών: Παναγιώτα Βάθη-Σαράβα, Παντελής Μπαρούχας

Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου: Αθανάσιος Στρίγκας, Μαρία Χάνια